

Akaatzen ez den sugea

IÑAKI SEGUROLA

HAU da, kulebroia: etxeoandreen bazka izana oraintxe arte; lasaitzeko edo lokartzeko pilulen osagarri, deus gertatzen ez den etxezokoen betegarri.

Pantalletan, bazkalondoa joan eta bazkalondoa etorri, Venezuelako aberaskillo eta haundi-jendea, bapo bizi beste lanik ez zuena; bizi behar bai, baina infernu gorrian: zenbat konpondu-ezin, engainatze eta desengainatze, maite-min eta maite-oinaze; zenbat adar-jartze gaizto, buztan-kolpe ezlekuko eta aitatasun dudazko... Jende zoriontsu ustekoa ere akabatzen ez den sokak estutua; bakarren batzuei, nonbait, zer eginik ezak berak ematen die lanik eta zereginek asko. Eta hauze zen kulebroiaren eskola: gu lanak (edo lanik ezak) izorratuko gaitu, baina lanetik libre dagoen ondo-bizia amodioak (edo amodiorik ezak) penatzen du eta atergabeko ezinbizian erretzen. Baina akabatu zen guretzat suge pozoidun hori, akaatu dugu. Etxekoandreentzako kontsolamendu ergel horiekin ez gaituzte txoratzen. Orain, miloi-erdi bat euskaldun bertualek, afalondoa joan eta afalondoa etorri, bere burua ikusten omen du pantallan, bertako mundua bertako hizkuntzan, den bezalakoxea, oso-oso, gaurkotasan eta askatasun osoz; pantallari begi biak josi eta Errealitatea agertzen zaie bertan.

Gurean ere, suge akabaezin horixe lekuko, herria TBaren jabe egin da, eta TBa errealitatearen mendearen errenditu da; horretarako, jakina, erdi-lanak eginak zeuden: urteak dira TBa herriaren jabe egin dela eta errealitatea TBaren mendearen errenditua (umeez ere bada-kite gaur TBan agertu gabe ez dagoela esitizterik). Horiak denak bat dira orain, elkarren jabe eta mendeko, lehen baino batago eta beteago. Hargatik heltzen digu suge horrek errezago, gure aspermenaren estalgarri, etxearne hilen pizgarri. Lanak izango dira suge gorri hori akaatzen.

Jo aintzina!

J.L. DAVANT

EGUN hauetan bilkura ideki batera deitzen nauen gomitatu bat hartu dut, euskaraz eta frantsesez, Frantziako Alderdi Komunistak 'Pyrenées-Atlantiques' delako 'gure' departamenduan (probintzian) duen Federazioetik. Hona euskarazko lerroak:

«Robert Hue, Frantziako Alderdi Komunistako idazkari nazionala, etorriko da gure departamenduratu. Lehendakariaren hauteskundeetan hautagai gisa, eskualdeko kultura eta hizkuntzari arduratzen direnak entzuten ditu.

«Bilkura hortarat, gomitatzen zaituztet, otsailaren 24an, arratsaldeko bi oronetan, Angeluko herriko etxean. Nere agurtzapen hobereak igortzen daukitzuet».

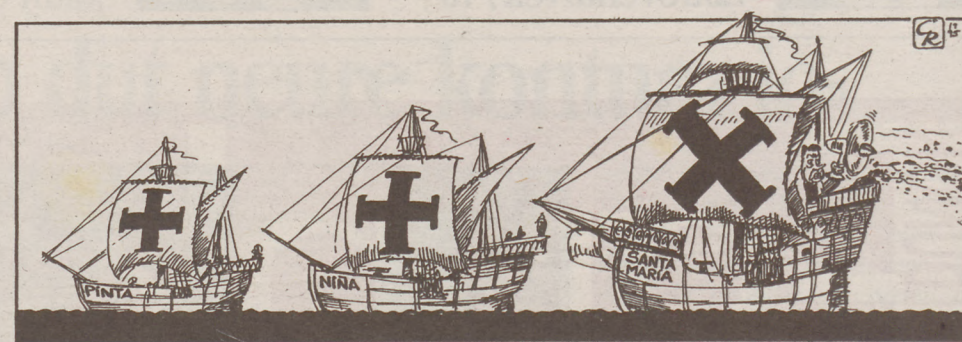
Euskaraz ere zelako horrek plazer egin dit. Alta bada, ez da berenaz mirakuiluzko gauza; hegoaldean ez luke nehoen harritzekorik, bilinguismoa legezko zuzena baita hor, eta dena ere guti aire, euskarak lehentasuna behar lukeelarik. Baina hemen, iparralde hotz, urrun, ilun eta triste honetan, txinta bat aski zaigu eguzkian sinesteko eta bozteko. Balitzateke garaia euskararen etxe zokotik jalgitzeko plazara. Aileki bilaka alderdi guzien hizkuntza, herri osoaren altxorra!

Ofizialtasunetik urruti gaude. Lehendakari-tzako bozken karietara, urrats baten egiteko padara ukanen ote dugu? Ni beldur ezetz. Holakoetan ez dugu fruiturik lortu egundaino, Mitterrand-ek hitzemaniko departamendua lekuko. Borroka segi dezagun halere, bozka guzien gainetik, hauteskunde guzien azpitik, higieenez bederen. Holaxe iraun zuten arbasoek, mende mende. Baina denbora haietan emeki zebilan historia, oinez ala zaldiz. Orain ordea hegalez eta tximistaz. Dena dela, jo aintzina!

●The Guardian

Testua eta kontestua bake itxaropenarentzat

Atzoko dokumentuak arretaz eta behin eta berriz irakurtzeak egiaztatu egiten du John Majorrek eta bere homologo irlandarrak esan duten ia guztia funtsean egia dela. Hau ez da Ipar Irlandak saltzea. Baina, era berean, ez da amets errepublikarra alde bat uztea. Irlanda eta Erresuma Batua batera bizitzeko proposamena da, adostasun printzipioan oinarritua. Alde bakoitzak luzaroan izan ditzakeen errezeloak gora-behera, dokumentuek badute zailtzarrik gabeko alde bat, ezer ere ezin dela gertatu gehien-

GALLEGO & REY / DIARIO 16

goak argi eta garbi adierazitako borondatea kontuan hartu gabe. Horrek gutxienez esan nahi du, Albert Reynoldsek atzo esan zuen bezala, ezeinek ere ez lukeela beldurrik izan behar hitz egiteko.

Orain arte, Erresuma Batuan arreta handiena unionistek akordioa onar dezaketen ala ez ikusteak eragin du. Hori lehen-

tasun egokia da, baina ez bakarra. Dokumentuek alderdi zehazgabe ugari dituzte eta horien aurrean neurri batean unionista guztiek errezeloa dute. Baina, orobat, garantizatu egiten dute Ipar Irlandak aurikus daitekeen etorkizunean ere jarraituko duela Erresuma Batua parte izaten, onartzea kostatzen dena alegia, eta ez baka-

rik errepublikar armatuentzat.

Irlandako Gobernuak oso kontzesio nabarmenak egin ditu ordainetan dokumentuei erantsitako proposamenengatik. Datu hori proposamenei buruzko edozein balorazio orekatuk kontuan hartu behar du.

EDITORIALA

ZUZENDARIARI

Zorionak, Txapas

Ez duk munduko txapelketarik irabazi, ez da Euskal Herriko itzulirik ere, soil-soilik Euskadiko Euskal Pilota Federazioak urtero ematen duen urrezko plumaren jabe egin haiz. Itzalean baino tinko ari haiz lanean gelditu gabe maitatzen duan kirol honen alde. Hireak balore izugarria zaukak, bat lanarena eta bestea, hori egiteko erabiltzen duken hizkuntzarena, euskararena. Hire izardi eta abozarekin irabazitakoa duk, merezitakoa benetan. Zorionak, Iñaki Elortza 'Txapas', zorionak Euskadi Irratiko lankide guztiei. Jarraitu beti horrela, geurean alde lan egiten. Mila esker.

MARTXEL TOLEDO GARMENDIA
(Euskadiko Euskal Pilota Federaziokoa)

Oiartzun (Gipuzkoa)

Haritxelharren alde

Otsailaren 11n argitaratu zen hemen Mikel Irañeta izeneko baten gutuna. Bertan J. Haritxelhar jaunari leporatzen zitzaion ETB2an erdaraz egin izana. Ardanzarekin izandako elkarriketaren ondoren. Euskaltzainen etika non dagoen galdetzen zuen gero Irañetak, ez baita, haren ustez, barkatzekoa jarrera hura. Bestalde, lehendakariarekin izandako elkarriketa agian erdaraz egin zutela zioen.

ETB2 ez, ETB1 ikusi nuen nik arrats hartan eta J. Haritxelharrek euskaraz azaldu zuen lehendakariari egindako ikustaldia. Segur aski, ETB2an erdaraz egitea eskatu zioten. Hain bekatu larria da hori? Erdaraz hitzño bat esan gabe iragaten ditu Mikel Irañetak bere egunak eta gauak? Ez ote da gaztelania ere gurea? Nork ez du etikarik? Hurrengoan zergatik ez du Irañeta jaunak espioi bat ordaintzen, lehendakariarekiko elkarriketa zer hizkuntzatan den jakiteko?

Egunkari hau irakurritz, askotan galde-

tzen diot neure buruari zertara datozen zenbait gutun. Mikel Irañetaren gutuna, adibidez.

R. DE SANTIAGO SALAZAR

Gasteiz

Euskal Gramatika eta Erramun

Begiratu eik Erramun, gonbittularria sartu jatan lehengo egun batean hik izenpe-tutako artikulu bat irakurtzerakoan 'Egin-en'. Gauza bat dok ziriak sartzea hari eta besteari, Jose Luis Enparantzakoari eta Etxenagusikoari, baita Jaurilaritzari eta Euskaltzaindiari. Zirikadak danok behar joaguz zuzenago ibili gaitzean. Baina hirea, oster, pasada bat begitantzten jatak. (Pasadak, lehenagoko maixu-maistrak emoten jabiezenak euskeraz eiten gendualako).

Beharbada Euskal Gramatikaren hainbat termino ezezagun eta arrotz egingo jakaz. Zer eingo jeutsagu! Argia apurka-apurka hartzen joagu beste batzuk be, eta batzuetan ilunetan gelditu be bai! Nik bajakiat jakin-guraz dihardokala, baina Erramun, astakeriak esateko ete gaiagozak mundu txiki honetan? Erdeldunei dirautesiek euskeldunoi ez itauntzeko zer esan gura joken terminu honek edo harek, euskeldunok be ez ei jakiguk-ta.

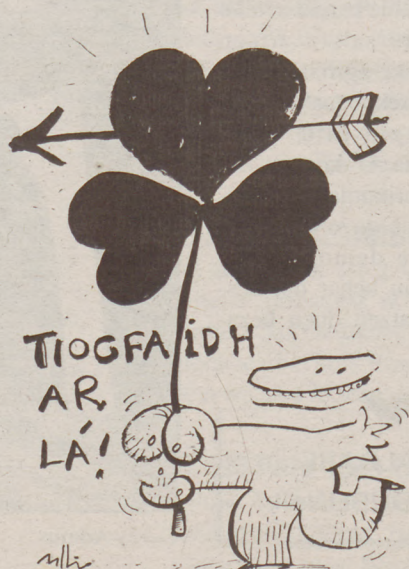
Erramun, ez jakiat dakian baina eskura jatorratzen hire artikulu gehientsuenak irakurten joazat eta textu komentarioa ein be bai lagunartean. Tendentziak beharrezko direla edozein hizkuntzatan ondo deritxoguk aitatu lagun artean eta tendentzia modura bale! baina gau ilunean argizariaren amatxoak ein leiken nire argi apur eta ahuletik zera dinoat; askoz be gurago joatela hire Munitibarko euskera, hainbat biderrez jarabilkukena alkarregaz gaiagozakenean eta ez burua erakusteko darabilan goimailako(?) prentzioso hori.

Erramun, lagun modura dinoat, —lagunak gozak ez dok?— euskalgintzan gabizanak hain narrasak be ez gozak eta euskeraren arerioei ez eiek emon hain argumentu merkerik euskeraren kontra irainka jarrai dagien, irenduko gajabiezak bestela-ta.

ANTTON MARI
ALDEKOA-OTALORA

Iurreta (Bizkaia)

GAIA JARRITA

Ipar Irlandako bake prozesua

Ipar Irlandan azkenaldian gauzak ez dabilta bare, Ulster aldean politika da menpeko guztien sare. Autodeterminazio hitza bada nahiko nobedade, bakea dela behar dutena denok hortan ados gaude, baina borroka egin behar da bakea lortzeko ere.

XABIER SUKIA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90

OJDK IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria: IÑAKI URIA

Zuzendaria: MARTXEL OTAMENDI

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Egoitza nagusia: Gudariet etorbidea, 2/g / 20140 Andoain
☎ 30 02 22 / Erredakzio faxa: 30 02 55 / Publizitate faxa: 30 07 07

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea
☎ 17 80 7879 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo
☎ 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurd / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/ 503 Posta
kutxatila, / 64100 Baiona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11